

STORTINGET

Innst. 150 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:48 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun og Bjørn Larsen om en mer restriktiv politikk for bosetting og sekundærbosetting av innvandrere

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.
2. Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 prosent ikke-vestlige innvandrere om bosetting, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.
3. Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og få muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.
4. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærbosetting, slik at flyktninger må bo i første bosettingskommune inntil de er selvforsørgende.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng har uttalt seg til forslaget i brev av 15. desember 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen. Komiteen har invitert til og har mottatt ett skriftlig høringsinnspill i saken.

Det skriftlige innspillet er sammen med sakens dokumenter tilgjengelig på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Isak Veierud Busch, Bengt Halvard Odden, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til representantforslag Dokument 8:48 S (2025–2026) om en mer restriktiv politikk for bosetting og sekundærbosetting av innvandrere.

Komiteen viser til at det kun er mottatt ett høringsinnspill fra en anonym privatperson.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, er innforstått med mange av utfordringene for kommunene som beskrives i representantforslaget.

Flertallet viser til statsrådens svarbrev, der hun skriver at forslagsstillerne fremmer de samme forslagene som i representantforslag Dokument 8:181 S (2024–2025). Hun skriver videre at eventuelle nye tiltak må skje innenfor rammene av Norges menneskerettslige forpliktelser og ikke være i strid med forbudet mot diskriminering. Videre redegjør statsråden for at det fra 1. januar 2026 trer i kraft flere endringer i integreringsregelverket som skal bidra til økt arbeidsretting og formell opplæring i introduksjonsprogrammet.

Flertallet merker seg også at regjeringen har igangsatt arbeid med en ny integreringsstrategi. Det er varslet at den skal ta opp utfordringer som lav arbeidsdeltakelse, levekårsutfordringer og segregering, og kulturelle barrierer som står i veien for deltakelse på ulike samfunnsarenaer. Strategien skal vise hvordan regjeringen vil imøtekomme disse utfordringene frem mot 2030. Strategien er varslet fremlagt våren 2027.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at mange kommuner allerede har en høy andel innbyggere med ikke-vestlig bakgrunn. Disse medlemmer understreker at mange innvandrere klarer seg godt i Norge, er godt integrerte og bidrar positivt til samfunnet. Samtidig er det dessverre altfor mange som ikke lykkes med integreringen, noe som skaper betydelige utfordringer.

Disse medlemmer peker på risikoen for etablering av parallelle samfunn, en utvikling man ser tendenser til enkelte steder, særlig i Oslo. Det er uheldig når norskspråklige elever blir et lite mindretall i skoleklasser. Samfunnet har et ansvar for å ta i bruk nye virkemidler for å motvirke økende segregering. Tall fra SSB viser at andelen med innvandrerbakgrunn har nær doblett seg på 15 år, fra 11,4 pst. til 21,4 pst. Så lenge et politisk flertall ønsker å ta imot flere flyktninger, asylsøkere og familiejenforeninger enn det som er bærekraftig, må man gjøre det man kan for å hindre at utviklingen man ser i Oslo og andre byer på Østlandet, sprer seg til flere byer.

Disse medlemmer mener at det må stilles langt strengere krav til kommuner som skal bosette flyktninger. Dette er avgjørende for at den enkelte flyktning skal ha reelle muligheter til å lykkes i Norge. Kommuner må kunne dokumentere god kvalitet på introduksjonsprogrammet, særlig norskopplæringen, og det må finnes et arbeidsmarked som gjør det mulig å komme i jobb. Det er ikke størrelsen på kommunen som er avgjørende,

men hvilke muligheter den enkelte har til å bli selvforsørget og etablere seg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen jobber aktivt med å finne treffsikre tiltak for å unngå at flyktninger blir bosatt i områder med høy innvandrerandel og begrense uønsket sekundærflytting. Også nye tiltak må skje innenfor rammene av Norges menneskerettslige forpliktelser og ikke være i strid med forbudet mot diskriminering.

Disse medlemmer viser til at når det gjelder bosetting av flyktninger, har IMDi klare føringer gjennom anmodningskriteriene. Flyktninger skal bli bosatt styrt, spredt, raskt og treffsikkert. Disse medlemmer viser til at regjeringen har skjerpet anmodningskriteriene for 2026 og bedt om at det i større grad skal tas hensyn til kommuner som har levekårsutfordringer, høy innvandrerandel og som mottar høy grad av sekundærflytting. I de skjerpede anmodningskriteriene legges det også større vekt på treffsikker bosetting. Det innebærer bl.a. at flyktninger skal ha gode muligheter for å få kvalifisering, videregående opplæring (særlig fag- og yrkesopplæring), utdanning eller arbeid, og det skal legges stor vekt på arbeidsmarkedet i regionen ved valg av kommune for bosetting. Det kan bidra til at flere blir boende lenger i kommunen de har blitt bosatt i.

Disse medlemmer mener det er viktig at det tydeliggjøres overfor kommunene at personer som flytter i løpet av integreringstilskuddsperioden på fem år, og som har behov for sosiale ytelser i kommunen de flytter til, kan vises tilbake til første bosettingskommune, med mindre det er åpenbart urimelig. Flyktninger kan likevel velge å flytte, men det kan få konsekvenser for sosialhjelp.

Disse medlemmer viser til arbeidet som gjøres for å se på nye tiltak for å begrense sekundærflytting, herunder at det vurderes nye tiltak for at flyktninger blir boende lenger i den opprinnelige bosettingskommunen. Disse medlemmer viser også til at regjeringen har bedt om en offentlig utredning som skal utrede statens juridiske handlingsrom til å regulere flyktningers mulighet til å flytte mellom kommuner og hvordan regulering av slik flytting eventuelt kan gjøres. Formålet er å forhindre opphoping av levekårsutfordringer. Den offentlige utredningen er varslet levert 1. april 2026.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er nødvendig med full flyktningstopp til kommuner med over 15 pst. ikke-vestlig innvandrerandel.

Det å opprettholde kommunens befolkningsgrunnlag er en dårlig begrunnelse for bosetting, da det svekker flyktningenes muligheter til arbeid og integrering. Flyktningers kvalifikasjoner må matches med kommunens arbeidsmarked. Arbeidskraft i seg selv gir ikke

et godt grunnlag for bosetting dersom kommunen ikke kan tilby kompetanse som er etterspurt.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 pst. av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.»

«Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 pst. ikke-vestlige innvandrere om bosetting, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.»

«Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og få muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærbosetting, slik at flyktninger må bo i første bosettingskommune inntil de er selvforsørgende.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til at vellykket integrering er avgjørende både for den enkeltes mulighet til å bygge et godt liv i Norge og for samfunnets samhold og tillit. Norge har gjennom flere tiår tatt imot mennesker fra hele verden som har søkt beskyttelse eller nye muligheter. For at denne politikken skal være bærekraftig, må man sikre at de som kommer til Norge, raskt blir en del av det norske samfunnet, lærer språket, kommer i arbeid og bidrar til fellesskapet. Dagens situasjon viser imidlertid at integreringen over tid ikke har fungert godt nok.

Disse medlemmer viser til at barn i flyktningfamilier ofte integreres raskere enn foreldrene gjennom skole, språk og sosiale relasjoner. Sekundærbosetting, etter flere år i første bosettingskommune, kan innebære at barn rykkes ut av etablerte nettverk og må starte integreringsprosessen på nytt, ofte i områder med lavere integreringsgrad.

Disse medlemmer mener dette reiser spørsmål om barnets beste etter FNs barnekonvensjon artikkel 3 og artikkel 29. Derfor mener disse medlemmer at hensynet til barns integrering skal tillegges betydelig større vekt ved vurdering av om sekundærbosetting skal utløse rett til ytelser ved flytting til ny kommune. Disse medlemmer vil ikke forby flytting, men sikre at offentlige ytelser til å finansiere flytting ikke går på bekostning av barnas integrering.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at det ved sekundærbosetting av familier med barn som har gjennomført mer enn ett år i norsk skole eller barnehage, skal foretas en vurdering av barnets beste før flytting kan gi rett til sosiale ytelser i ny kommune.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres forslag om å innføre en borgerkontrakt, Dokument 8:90 S (2025–2026). En borgerkontrakt må bygge på prinsippet om gjensidig forpliktelse, men det skal aldri være noen tvil om at hovedansvaret ligger på den som kommer til Norge. Den nyankomne må forplikte seg til å ta ansvar for å bli en del av det norske samfunnet, men samfunnet må samtidig forplikte seg til å gi den nødvendige støtten. Når samfunnet stiller tydelige krav, må det også gis reelle muligheter til å oppfylle dem.

Disse medlemmer mener det er viktig at kommunene settes i stand til å levere en god integrering. Det handler selvfølgelig om mange faktorer og kommunøkonomier åpenbart en av dem. Disse medlemmer viser derfor til Høyres alternative statsbudsjett for 2026, der det ble foreslått fire mrd. kroner mer i frie inntekter til kommunene, men også avvikling av en rekke øremerkede tilskudd og omgjøring av disse til frie inntekter. Gjennom dette settes kommunene i stand til økt grad av frihet til å bestemme selv og kan bruke mindre tid på rapportering.

Disse medlemmer viser også til Høyres forslag i Innst. 16 S (2025–2026):

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kunnesektoren utrede et regionalpolitisk tilskudd til kommuner med store levekårsutfordringer, herunder hvordan tilskuddet kan innrettes og innføres.»

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med kunnesektoren utrede tilskudd og ordninger som kan endres eller innføres for å løse levekårsutfordringene i kommunene på en bedre måte.»

Disse medlemmer mener dette hadde vært viktige virkemidler for å sette kommunene i stand til å levere god og treffsikker integrering i større grad enn mange kommuner klarer i dag.

Disse medlemmer viser videre til at integreringstilskuddet på få år er redusert fra ca. 97 pst. til anslagsvis under 90 pst. i 2026. Regjeringen har valgt å ikke øke dette tilskuddet i inneværende år. Resultatet er en økt økonomisk belastning på kommunene som bosetter. Stor sekundærttilflytting er også en betydelig faktor for de store kostnadene mange bykommuner opplever.

Disse medlemmer mener det er viktig å holde fast ved en styrt og spredt bosettingsmodell, der kommuner som har gode resultater i introduksjonsprogrammet, prioriteres. Ser man på kommunene med størst andel innvandrere, både direkte og norskfødte

med innvanderforeldre, så ser man at de fleste kommunene med høyest andel er mindre distriktskommuner. Disse medlemmer ser at veldig mange av de som sekundærbosettes i større byer på Østlandet, nettopp kommer fra mindre kommuner med høy andel innvandrere. Med bakgrunn i dette mener disse medlemmer at det er viktig å finne treffsikker politikk som bidrar til at flere blir boende i sin første bosettingskommune lengst mulig, og gjennom dette redusere sekundærbosettingen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i områder hvor innvandrere utgjør mer enn 25 pst. av befolkningen.»

«Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med dårlige integreringsresultater og manglende arbeidsmarked om å bosette flyktninger.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det er kommunene som beslutter hvordan de ønsker å svare på anmodningene fra IMDi om bosetting av flyktninger. Det er også kommunene som avgjør hvor i kommunen flyktninger blir bosatt. Det er de lokale folkevalgte som kjenner egen kommune best, og det er de lokale folkevalgte som velger hvor flyktninger bosettes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak som sørger for at flyktninger blir boende lenger i bostedskommunen.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at ved behandlingen av Dokument 8:181 S (2024–2025), Innst. 330 S (2024–2025), i juni 2025 ble det besluttet et anmodningsvedtak der Stortinget ba regjeringen komme tilbake med forslag om å innføre tiltak for å motvirke at bosatte flyktninger flytter fra bostedskommunen ved endt introduksjonsprogram. Dette vedtaket er fortsatt til oppfølging hos regjeringen. Dette medlem understreker at regjeringen så raskt som mulig må komme tilbake til Stortinget med en oppfølging av vedtaket.

Dette medlem mener at det er en utfordring at bosatte flytter fra bostedskommunene ved endt introduksjonsprogram uten å ha en jobb eller studieplass i den kommunen de flytter til. En del kommuner i landet opplever at det er svært krevende når mange flytter til deres kommune etter endt introduksjonsprogram uten å ha jobb eller en studieplass.

For å sørge for god integrering mener dette medlem det er viktig at det bosettes flyktninger i hele lan-

det. Selv om to av tre flyktninger blir boende i bosetningskommunene, er det en utfordring at en del flytter til noen få kommuner.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak som sørger for spredt bosetting av flyktninger også etter endt introduksjonsprogram.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne minner om at det er frivillig for norske kommuner å bosette flyktninger, og ansvaret for bosetting er delt mellom kommunene og staten.

Disse medlemmer mener det vil være å overstyre norske kommuners selvbestemmelsesrett og selvstyre om staten skal nekte enkelte kommuner å bosette, dersom disse kommunene selv ønsker det.

Disse medlemmer viser til at over 100 000 ukrainske flyktninger har søkt om beskyttelse i Norge siden Russlands folkerettsstridige angrep og krig mot Ukraina i februar 2022. Disse medlemmer viser til at flyktningkrisen som har oppstått i kjølvannet av den krigen, er den største i Europa siden andre verdenskrig. Norske kommuner har utvist solidaritet med flyktninger, tatt imot og bosatt veldig mange på relativt kort tid. Disse medlemmer har stor forståelse for at dette, kombinert med dyrtid og trang kommuneøkonomi, skaper krevende situasjoner for mange norske kommuner, og at mange nå opplever at tålegrensen er nådd. Disse medlemmer viser til at det har vært tverrpolitisk enighet om at land som Norge har et ansvar for å ta imot ukrainske flyktninger, da Ukraina tilhører Norges europeiske nærområde. Disse medlemmer mener at regjeringen og budsjettpartnerne på Stortinget har et ansvar for å sørge for at kommuneøkonomien styrkes, særlig i en tid der høye ankomsttall fra Ukraina og dyrtid legger et stort press på kommunenes økonomi og tjenestetilbud. Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen for 2026 styrker kommunenes frie inntekter med tre mrd. kroner.

Disse medlemmer mener videre at det er viktig at det legges til rette for at flyktninger kan bosettes i hele landet, slik at man sikrer spredt bosetting. Videre mener disse medlemmer at det er viktig at man fører en god integreringspolitikk som sikrer at folk kommer seg godt ut i arbeids- og samfunnsliv. Når det gjelder sekundærbosetting, bør staten se på spesifikke tiltak for å styrke de kommunene som opplever utfordringer knyttet til sekundærbosetting. Flyktninger har ikke medbestemmelse i spørsmål om hvilken kommune de bosettes i.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener at fem år er en rimelig grense en flykt-

ning har plikt til å bo i primærbosettingskommunen. Disse medlemmer viser til at to av tre blir værende i den kommunen de blir bosatt i etter syv år. Disse medlemmer mener dette tyder på at de fleste kommuner gjør en god jobb med bosetting og integrering. Disse medlemmer viser dessuten til at fraflyttinger en utfordring for mange kommuner og regioner, og at dette ikke er et spesifikt problem bare for bosatte flyktninger. Disse medlemmer mener dette er komplekse problemstillinger som det ikke finnes enkle svar på.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak som sørger for at flyktninger blir boende lenger i bostedskommunen.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 pst. av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 pst. ikke-vestlige innvandrere om bosetting, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og få muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærbosetting, slik at flyktninger må bo i første bosettingskommune inntil de er selvforsørgende.

Forslag fra Høyre og Senterpartiet:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at det ved sekundærbosetting av familier med barn som har gjennomført mer enn ett år i norsk skole eller barnehage, skal foretas en vurdering av barnets beste før flytting kan gi rett til sosiale ytelser i ny kommune.

Forslag fra Høyre:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i områder hvor innvandrere utgjør mer enn 25 pst. av befolkningen.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med dårlige integreringsresultater og manglende arbeidsmarked om å bosette flyktninger.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak som sørger for spredt bosetting av flyktninger også etter endt introduksjonsprogram.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:48 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun og Bjørn Larsen om en mer restriktiv politikk for bosetting og sekundærbosetting av innvandrere – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 26. februar 2026

Hanne Beate Stenvaag

leder

Tage Pettersen

ordfører

**DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/4371-

Dato
15. desember 2025

Representantforslag 48 S fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Helge André Njåstad, Rune Midtun og Bjørn Larsen om en mer restriktiv politikk for bosetting og sekundærbosetting av innvandrere

Kommunal- og forvaltningskomiteen har i brev av 27. november 2025 bedt om min vurdering av representantforslaget fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Per-Willy Amundsen om en mer restriktiv politikk for sekundærbosetting og bosetting av innvandrere.

Forslaget lyder:

1. Stortinget ber regjeringen innføre bosettingsstopp for flyktninger i alle kommuner hvor ikke-vestlige innvandrere utgjør mer enn 15 prosent av befolkningen. Dette skal også gjelde på bydelsnivå i større kommuner.
2. Stortinget ber regjeringen instruere IMDi om at de ikke skal anmode kommuner med over 15 prosent ikke-vestlige innvandrere om bosetting, og at disse kommunene ikke kan gis integreringstilskudd.
3. Stortinget ber regjeringen sette som krav at kommuner med dårlige integreringsresultater og få muligheter på arbeidsmarkedet ikke skal kunne bosette flyktninger.
4. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag for å sikre krav om selvforsørgelse ved sekundærbosetting, slik at flyktninger må bo i første bosettingskommune inntil de er selvforsørgende.

Jeg viser til svar til Stortinget på representantforslag 181 S (2024-2025) og registrerer at Frp fremmer samme forslag på nytt. Jeg vil benytte anledningen til å presisere at regjeringen jobber aktivt med å finne treffsikre tiltak for å unngå at flyktninger blir bosatt i områder med høy innvandrerandel og begrense uønsket sekundærflytting. Eventuelle nye tiltak må skje

innenfor rammene av Norges menneskerettslige forpliktelser og ikke være strid med forbudet mot diskriminering.

Norge er forpliktet til å ta imot alle som søker beskyttelse. Antall flyktninger som kommunene blir bedt om å ta imot varierer med ankomster og bosettingsbehov. Regjeringen har tatt flere grep for å redusere antall ankomster av asylsøkere og overføringsflyktninger til Norge. Samtidig er det slik at alle som har lovlig opphold i Norge må bo i en kommune. Flyktninger blir bosatt etter avtale mellom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og en kommune. Familieinnvandrere flytter som hovedregel inn i samme husstand som referansepersonen. Øvrige innvandrere må selv finne bolig i en kommune.

Hvilke kommuner som blir anmodet om å bosette flyktninger, avhenger av hvor mange flyktninger det er behov for å bosette i løpet av et år. De siste fire årene er det bosatt over 100 000 fordrevne fra Ukraina og flyktninger fra andre land i kommunene. Å få bosatt alle fordrevne fra Ukraina hadde vært krevende dersom vi hadde hatt bosettingsstopp for kommuner med 15 prosent andel innvandrere med ikke vestlig bakgrunn.

Når det gjelder bosetting av flyktninger, har IMDi klare føringer gjennom anmodningskriteriene. Disse fastsettes av Arbeids- og inkluderingsdepartementet årlig, etter anbefaling fra Nasjonalt utvalg for bosetting. Flyktninger skal bli bosatt styrt, spredt, raskt og treffsikkert. For 2026 har jeg skjerpet anmodningskriteriene og bedt om at det i større grad skal tas hensyn til kommuner som har levekårsutfordringer, høy innvandrерandel og som mottar høy grad av sekundærflytting. I de skjerpede anmodningskriteriene legges det også større vekt på treffsikker bosetting. Det innebærer bl.a. at flyktninger skal ha gode muligheter for å få kvalifisering, videregående opplæring (særlig fag- og yrkesopplæring), utdanning eller arbeid, og det skal legges stor vekt på arbeidsmarkedet i regionen ved valg av kommune for bosetting. Det kan bidra til at flere blir boende lenger i kommunen de har blitt bosatt i.

På bakgrunn av anmodningskriteriene og etter anbefalinger fra KS og fylkeskommunene, er det IMDi som beslutter hvilke kommuner som blir anmodet om å bosette flyktninger. Å bosette flyktninger er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene. Jeg vil derfor presisere at det er kommunene som beslutter hvordan de ønsker å svare på anmodningene fra IMDi. Det er også kommunene som avgjør hvor i kommunen flyktninger blir bosatt, herunder i hvilken bydel. Lokale folkevalgte kjenner egen kommune best, og det er kommunen som velger hvor flyktninger blir bosatt den første tiden. Regjeringen oppfordrer kommunene til å unngå at nyankomne flyktninger bosettes i områder med levekårsutfordringer. Derfor kan dette spørsmålet i like stor grad stilles til partiene som styrer de største byene i Norge, i og med at det er de som til slutt bestemmer dette.

I november var jeg i Fredrikstad og fikk høre om erfaringer fra Sarpsborg og Fredrikstad. Jeg har stor forståelse for de kommunene som opplever sekundærflytting som krevende. Samtidig må vi huske på at to av tre flyktninger blir boende i bosettingskommunen, og at

flere flytter på grunn av jobb eller utdanning. Flytting er problematisk når det får negative konsekvenser for flyktningene og kommunene.

Dagens regelverk skal bidra til at flyktninger som ikke er selvhjulpne skal bli boende i bosettingskommunen de fem første årene når kommunen mottar integreringstilskudd. Tilflyttingskommunene kan avslå søknader om sosialhjelp fra flyktninger som flytter i denne perioden med henvisning til bosettingskommunens ansvar, med mindre flyttingen er avtalt eller det er åpenbart urimelig å avslå søknaden. Regjeringen vil tydeliggjøre ovenfor kommunene at de kan bruke regelverket for å begrense flytting mellom kommuner. Flyktninger kan likevel velge å flytte, men det kan få konsekvenser for sosialhjelp.

Regjeringen jobber langs flere spor for å begrense uønsket sekundærflytting. For at flyktninger skal bli selvforsørget og boende i kommunen de er bosatt i, er det viktigste å sikre god bosetting og integrering. I integreringsmeldingen (Meld. St. 17 (2023-2024)) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp* varslet regjeringen at det skal legges større vekt på muligheter for arbeid og utdanning i bosettingsarbeidet. Regjeringen jobber for å bedre integrering, herunder styrke norskferdigheter og øke sysselsettingen blant flyktninger. Fra 1. januar 2026 trer det i kraft flere endringer i integreringsregelverket, som skal bidra til økt arbeidsretting og formell opplæring i introduksjonsprogrammet. Vi har også sørget for et nasjonalt digitalt tilbud om norskopplæring som kan kombineres med arbeid eller utdanning. Alt med mål om mer fleksibilitet og økt overgang til arbeid.

Regjeringen vil stille tydeligere krav til nyankomne innvandrere og har derfor foreslått å innføre en integreringserklæring. Erklæringen skal tydeliggjøre at innvandrere skal lære seg norsk, delta i samfunnet, komme i jobb og forsørge seg selv. Det skal ikke være tvil om hvilke plikter og rettigheter som gjelder i Norge.

Regjeringen vil også styrke bomiljøarbeidet og områdesatsingene, og blant annet se på hvordan kommunale og statlige virkemidler best kan brukes for å motvirke segregering i utsatte byområder. Regjeringen har økt bevilgningen til områdesatsinger siden 2021. I budsjettet for 2026 har regjeringen foreslått å styrke områdesatsingene i Oslo, Sarpsborg og Fredrikstad. Styrkingen av områdesatsingene skal bidra til bedre integrering, høyere arbeids- og samfunnsdeltakelse og mindre utenforskap.

Avslutningsvis viser jeg også til at regjeringen har igangsatt arbeid med en ny integreringsstrategi for å ta tak i noen av de mest alvorlige utfordringene på integreringsfeltet. Det gjelder lav arbeidsdeltakelse, levekårsutfordringer og segregering, og kulturelle barrierer som står i veien for deltagelse på ulike samfunnsarenaer. Strategien skal vise hvordan regjeringen vil imøtekomme disse utfordringene frem mot 2030. Den skal etter planen legges fram våren 2027.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Kjersti Stenseng

